

полягає в тому, що економічна безпека є матеріальною основою національної, що визначає реальні можливості щодо гарантування інших видів безпеки [3].

Список використаних джерел

1. Яремко І. І. Економічна безпека як складова національної безпеки держави [Електронний ресурс] / І. І. Яремко // Електронний науковий архів Науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка». – 2015. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/22426/1/43-Yaremko-74-75.pdf>. – Назва з екрана.

2. Нікітенко О. І. Теоретичні проблеми удосконалення забезпечення внутрішньої безпеки держави правоохоронними органами : монографія / О. І. Нікітенко. – Херсон, 2011. – 400 с.

3. Никифорчук Д. Й. Економічна безпека: навч. посіб. / Д. Й. Никифорчук. – Київ: Алерта ; Центр учб. літ-ри, 2010. – 368 с.

Задорожний А. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника Київського обласного управління Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

На сьогодні вся світова спільнота акцентує на необхідності подолання тіньового сектору економіки як складової походження «брудних» коштів та посилення заходів щодо протидії легалізації доходів злочинного походження та фінансування тероризму. Аналіз стану злочинності в Україні свідчить про тенденцію якісної зміни економічної злочинності, що полягає в збільшенні розмірів шкоди заподіяної злочинами.

Актуальність цього питання передусім зумовлена наявною значною суспільною небезпекою й загрозами для України, що виражена у високій питомій вазі готівкової складової в структурі загальної грошової маси, що є в тіньовому обігу, і можливостями злочинців легалізувати свої незаконні доходи.

Тому подолати зазначене явище одній державній структурі не під силу. За таких обставин необхідним є об'єднання інтелектуальних та організаційних зусиль багатьох державних інституцій, які спроможні не лише викрити, а й припинити незаконні фінансові операції, маскуванню злочинного походження коштів або іншого майна.

Сучасна злочинність, якій властива організованість, професіоналізм, діяльність якої спричиняє особливо тяжкі наслідки, становить небезпеку не лише інтересам держави, а й всій світовій спільноті. Злочинність як явище, проникаючи в органи законодавчої влади й державного управління, правоохоронні установи, завдає значних збитків суспільству та державі, а також конкретній людині.

На сучасному етапі досить прибутковим та розповсюдженим видом нелегального бізнесу для обслуговування організованої злочинності є незаконна конвертація безготівкових коштів. «Конвертаційні центри» створюють групи осіб, які мають досвід у цій діяльності й тісно пов'язані з фінансовими установами. Причому рахунки таких структур найчастіше відкривають саме в підконтрольних банківських установах, де є змога повністю контролювати грошові потоки. За рахунок цього забезпечується максимальний захист таких коштів. Дії з легалізації (відмивання) злочинно отриманих коштів через так звані конвертаційні центри набули в Україні такого поширення, що можна констатувати появу нових видів «підприємницької» діяльності.

Зазначені кримінальні прояви завдають значну шкоду вітчизняній економіці та сприяють реалізації злочинних схем щодо розкрадання як державних бюджетних коштів, так і грошових коштів приватних структур. Саме це відвертає закордонних інвесторів та суттєво гальмує економічний розвиток держави загалом.

Науковий аналіз чинного законодавства України у сфері протидії злочинності, а також сучасної кримінологічної характеристики злочинності засвідчує недосконалість засобів боротьби, передбачених законодавством, що на практиці ускладнює чи робить неможливим своєчасне виявлення та ефективне розслідування окремих злочинів, поновлення прав потерпілих і відшкодування їм збитків, завданих цими злочинами.

Активізація протидії злочинності потребує чіткого правового, організаційного, матеріально-технічного, фінансового, кадрового забезпечення, системності, координованості сил і засобів.

Умовою значного підвищення ефективності такої діяльності є нагальна потреба вдосконалення законодавчо-нормативного врегулювання практичних дій співробітників правоохоронних органів, зокрема відповідних оперативних підрозділів.

Для прийняття ефективних заходів оперативні підрозділи повинні мати можливість здійснювати систематичний збір та аналіз інформації з відповідних джерел для використання оперативних даних як у стратегічних, так і тактичних цілях. Підготовка оперативних даних потребує отримання, оброблення та аналізу значного обсягу інформації про осіб та організації, яких підозрюють у причетності до вчинення злочину. Методи, що застосовують для отримання й використання такої інформації, мають бути регламентовані законодавством.

На сучасному етапі ефективна боротьба з легалізацією злочинних доходів є неможливою без комплексного застосування організаційних та тактичних прийомів встановлення джерел цих коштів та викриття осіб безпосередньо причетних до процесу легалізації. Світова практика і досвід вказують, що найбільш ефективними заходами є застосування комплексу відповідних тактичних прийомів з активним комплексним використанням як оперативних, так й інформаційних можливостей органів та підрозділів, покликаних державою на протидію такому небезпечному і складному явищу, як легалізація злочинних коштів.

Вивчення сутності конвертації безготівкових коштів у готівку, маскування походження цих коштів, тактики їх викриття відповідними підрозділами та документування вказаної злочинної діяльності має важливе теоретичне й практичне значення, оскільки дає змогу використовувати набуті знання під час вдосконалення нормативно-правових актів та розроблення сучасних методик викриття зазначених злочинів.

До того ж, перспективним питанням у контексті подолання як тіньового обігу коштів загалом, так і легалізації злочинних доходів зокрема залишається реформування системи оподаткування та започаткування декларування доходів і видатків населенням.